

Reformnska agenda koalicije prEUgovor za 2023. godinu

#EY
ZA TEBE

Proteklu godinu obeležila je sumorna slika evropskih integracija Srbije. Stara Vlada provela je osam i po meseci u tehničkom mandatu, zbog čega je većina reformskih aktivnosti [stavljena na čekanje](#). Institucije u Briselu sve više [sumnjaju](#) u to da su vlasti Srbije privržene evropskom putu, a podrška građana Srbije članstvu u Evropskoj uniji (EU) značajno je [pala](#) i [ostala](#) u manjini. Srbija [sve sporije](#) napreduje ka učlanjenju u Evropsku uniju i već godinama stoji na sredini puta, pokazao je poslednji [godišnji izveštaj](#) Evropske komisije.

Ruska agresija na Ukrajinu dovela je do zaoštavanja međunarodnih i regionalnih odnosa, kao i do jačanja geopolitičke dimenzije spoljnog delovanja EU, što je doprinelo intenziviranju politike proširenja i napora EU u posredovanju između Beograda i Prištine. Odluka državnog vrha Srbije da se ne usaglasa sa nizom sankcija koje je Evropska unija uvela Rusiji nakon februara 2022. doprinela je zastoju pregovaračkog procesa i dodatno usložnila poziciju Srbije. Usklađivanje sa Zajedničkom spoljnom i bezbednosnom politikom EU postalo je de facto preduslov za dalji napredak u procesu pristupanja kao izraz strateškog opredeljenja zemlje.

U tom kontekstu, koalicija prEUgovor:

1. Pozdravlja novi zamah politike proširenja Evropske unije i apeluje da se geopolitičkim pitanjima ne daje primat u odnosu na reforme u oblasti vladavine prava. Podseća da u srži evropskih integracija treba da ostanu jačanje demokratije, vladavine prava, ljudskih prava i reforme u oblasti pravde, slobode i bezbednosti. Bez dostizanja odgovarajućeg nivoa standarda u ovim oblastima, nijedna zemlja nije spremna da funkcionalno učestvuje na tržištu i u političkom i pravnom sistemu EU, da uživa prava, da ispunjava obaveze i da koristi prednosti koje članstvo podrazumeva. U tom smislu, hvatanje prečica i krivina nije poželjno, a može biti i opasno.
2. Poziva na **jačanje reformskog potencijala politike proširenja** i nastavlja da svojim delovanjem doprinosi razumevanju i prevazilaženju uočenih nedostataka procesa pristupanja kako bi se ovaj potencijal ostvario na dobrobit svih građana Srbije. To podrazumeva suočavanje sa izazovima stabilokratije i **zarobljavanja države**, koji obesmišljavaju transformacioni cilj pristupnog procesa uz održavanje privida napretka u evrointegracijama.
3. Apeluje na Vladu Srbije da ne ignoriše i da ne relativizuje nalaze relevantnih izveštaja i loše ocene, kao i rangiranje Srbije u relevantnim međunarodnim indeksima, već da u dobroj veri postupi po ponavljanim preporukama i hitno pristupi rešavanju prioritarnih problema u kritičnim oblastima.
4. Izražava žaljenje zbog zastoja u reformama jer su, uprkos jasnoj parlamentarnoj većini, čekani poslednji rokovi za formiranje institucija, te je većinu 2022. godine Srbija provela sa Vladom u tehničkom mandatu. Potom su krajem godine, u vreme praznika, na javnu raspravu paralelno stavljeni nacrti ključnih zakona u oblasti pravosuđa i unutrašnjih poslova. PrEUgovor ponovo upozorava da ubrzavanje reformskih aktivnosti radi ispunjenja rokova ne bi smelo da ide na štrb procesa konsultacija, koji moraju da prethode usvajanju normativnih i strateških akata. PrEUgovor upozorava da manjkavi procesi najčešće dovode do nekvalitetnih i nelegitimnih normativnih rešenja.
5. Kada je reč o **izbornim uslovima**, PrEUgovor ukazuje na to da su konačni izveštaj ODIHR-a i dokument koji su zajednički objavili ODIHR i Venecijanska komisija potvrdili bojazni koje je koalicija prEUgovor iznela prilikom izmena zakona

pred aprilske izbore 2022. i da su reforme imale veoma ograničene rezultate. Usled toga, kao što je pokazao **monitoring** članice prEUgovora organizacije „Transparentnost Srbija“, i ovi izbori protekli su u znaku intenzivne „funkcionerske kampanje“. Nepostojanje ograničenja troškova kampanje dodatno je uticalo na neravnomerno predstavljanje izbornih lista i kandidata. Javnost je ostala uskraćena za najveći deo informacija o prihodima i rashodima kampanje dok je ona trajala. Zbog ponavljanja izbora na jednom biračkom mestu nekoliko meseci nakon izbora, kontrola koju je vršila Agencija za sprečavanje korupcije nije bila potpuna. Veliki broj mogućih nepravilnosti ostao je neprijavljen zbog neadekvatnog mehanizma uzbunjivanja. Uprkos nalazima civilnog društva i preporuci ODIHR-a da se što pre započne reforma u konsultativnom i javnom procesu, Radna grupa Vlade za saradnju sa ovim telom ne objavljuje podatke o svom radu, a predsednica Vlade otvoreno relativizuje potrebu da se one primene. Zato finansiranje političkih partija i sprečavanje zloupotrebe javnih resursa u vezi sa političkom promocijom ostaju kritična pitanja i u narednom periodu.

6. Ocenjuje da **Narodna skupština** ni u novom sazivu, u kojem su zastupljeni i predstavnici opozicionih partija širokog političkog spektra, nije postala telo koje u potpunosti ispunjava svoju ustavnu ulogu – pri donošenju zakona se gotovo isključivo prihvataju predlozi koje podržava i Vlada; nijedan od predloga za formiranje anketnih odbora, kao ni podneta narodna inicijativa, nisu uvršteni u dnevni red; zaključci povodom izveštaja nezavisnih državnih organa za 2021. nisu još razmatrani na plenumu, a zaključci koje su formulisali nadležni odbori su ili besadržajni ili se u njima Vlada „podržava“ da nešto uradi, umesto da se to od nje traži; javni poziv za izbor novog Zaštitnika građana raspisan je tek godinu dana nakon isteka roka. Ne samo da Kodeks ponašanja narodnih poslanika nije doveo do unapređenja parlamentarne kulture i odgovornosti, već eventualne povrede nisu ni razmatrane, a nema informacija ni o tome da je bilo ikakvih aktivnosti Komisije za etiku. Organizovano je nekoliko javnih slušanja, neposredno pred usvajanje pojedinih propisa, bez efekata na primenu propisa. S druge strane, nema najava da bi ovaj mehanizam u dogledno vreme mogao biti korišćen u brojnim situacijama u kojima bi to doprinelo unapređenju ostvarivanja zakonodavne i nadzorne uloge parlamenta.

7. Naglašava daje potrebno uspostaviti funkcionalan okvir za sistemsku saradnju javnih institucija sa **civilnim društvom** u kreiranju i sprovođenju javnih politika, strateških i normativnih akata. Uspostavljanje formalnog strateškog okvira za razvoj podsticajnog okruženja za civilno društvo ostaće mrtvo slovo na papiru ukoliko nadležne institucije ne budu adekvatno odgovorile na kontinuirane pritiske i napade na njegove predstavnike i aktiviste, branitelje ljudskih prava. Koalicija pozdravlja dijalog koji se o pojedinim pitanjima vodi sa organizacijama civilnog društva (OCD), ali podseća da to ne treba da budu ad hoc mere preduzete nakon pritiska javnosti, u kratkim rokovima i bez uvažavanja tuđih argumenata i predloga. Podseća da veliki broj organizacija svojim uslugama pruža pomoć i podršku građanima, naročito ranjivim grupama, i time nadomešćuje pasivnu ulogu države. Dok ove organizacije rade bez ikakve ili sa **zanemarljivom** finansijskom potporom iz javnog budžeta, javna sredstva se raspodeljuju **fantomskim** i **kontroverznom** organizacijama putem spornih konkursa. Koalicija apeluje da se prestane sa ovom lošom praksom, koja šteti javnom interesu i potrebama krajnjih korisnika, kojima bi sredstva trebalo da budu namenjena.
8. **Regionalni odnosi** su od prethodne godine posebno opterećeni uticajem koji rat u Ukrajini ima na evropsku i regionalnu bezbednost i ekonomiju. Iako su u proteklom periodu pregovori Beograda i Prištine na visokom političkom nivou bili intenzivirani, odvijali su se u atmosferi zaoštrenih odnosa, sporadičnih incidenata i pogoršane bezbednosne situacije na terenu. Stoga koalicija poziva nadležne institucije na posvećenost očuvanju stabilnosti, odgovoran javni govor i transparentan pristup pregovorima. Najavljeno otoplavanje odnosa Srbije i Hrvatske, koje je posledica sastanaka na najvišem nivou, prilika je da se pokrene zajedničko rešavanje preostalih otvorenih pitanja, kao što su nerešen spor oko granice ili sudbina nestalih lica, u skladu sa principima dobrosusedskih odnosa. Takođe, saradnja kroz regionalne inicijative, poput Berlinskog procesa i Otvorenog Balkana, dobila je tokom prethodne godine novi zamah potpisivanjem značajnih sporazuma. Od ključnog je značaja to da inicijative budu inkluzivne za sve države regiona i da se ubrza njihova implementacija kako bi politička saradnja doprinela izgradnji dobrih odnosa u regionu. Podsećamo da je potrebno ubrzati rad državnih tela na rešavanju pitanja nestalih lica i afirmaciji rada tužilaštva na kažnjavanju počinilaca ratnih zločina iz ratova 1990-ih godina.
9. U oblasti jačanja **nezavisnosti pravosuđa**, prEUgovor izražava žaljenje zbog toga što Ministarstvo pravde, Vlada i Narodna skupština prilikom donošenja novih pravosudnih zakona **nisu prihvatili** brojne predloge organizacija civilnog društva, kao ni Agencije za sprečavanje korupcije, usled čega je ostalo previše prostora za političke uticaje prilikom izbora članova pravosudnih saveta u Narodnoj skupštini. Unutar Visokog saveta sudstva i Visokog saveta tužilaštva ostalo je previše prostora za diskreciono odlučivanje, mehanizmi odgovornosti članova tih tela nisu adekvatni, a nije u dovoljnoj meri obezbeđena ni javnost rada. Proces konsultacija, koji je nesumnjivo bio na značajno višem nivou od uobičajenog, nije stoga u potpunosti ostvario svrhu – da u okviru koji su postavili ustavni amandmani preostala sporna pitanja reši zakonom. Koalicija ukazuje na to da je sledeći korak na kojem će se proveriti da li u stvarnosti postoji volja da se pravosuđe oslobodi uticaja politike biti izbor članova Saveta unutar Odbora za pravosuđe u Narodnoj skupštini, a ukoliko ne bude postignuta tražena većina, izbor će vršiti petočlana Komisija. Problem sukoba interesa advokata, na koji je Koalicija **ranije ukazala**, uglavnom je rešen odredbama prema kojima članovi pravosudnih saveta neće moći da se bave drugim plaćenim delatnostima, izuzev profesure na pravnom fakultetu, ali se može javiti indirektno, na primer, ako u Savet bude izabran doskorašnji advokat, čija je kancelarija i dalje aktivna. Uskoro ćemo saznati da li će javni tužioci koristiti povećanu samostalnost da delotvorno ispituju sve javno iznete sumnje o korupciji i drugim krivičnim delima i hoće li se u praksi povećati javnost njihovog rada.
10. Kada je reč o **borbi protiv korupcije**, pored navedenog, Koalicija ukazuje na to da u programu nove Vlade ova oblast uopšte nije prioritetna i pored toga što u njoj ne postoji napredak ili se stanje čak i pogoršava, sudeći po **nalazima** međunarodnih istraživanja. Pisanje nove antikorupcijske strategije, koja ne postoji već duže od četiri godine, nije ni započeto. Antikorupcijske odredbe brojnih propisa otvoreno se krše, a za to se više ne nude ni izgovori. Koalicija poziva Vladu da bez odlaganja uspostavi zakonito upravljanje u **državnoj upravi i javnim preduzećima**, gde se na čelnim položajima uglavnom nalaze lica kojima je istekao zakonski mandat ili koja su nezakonito imenovana. Koalicija, takođe, poziva Vladu da javnosti predoči na osnovu čega je zaključeno da će transformacija javnih preduzeća u društva kapitala obezbediti profesionalnije upravljanje.

11. Poziva Vladu da obezbedi javnost svih dokumenata koja se odnose na raspolaganje javnim resursima, uključujući u to i podatke o nabavkama radi suprotstavljanja pandemiji, ugovore i sporazume koje ima sa potencijalnim i aktuelnim poslovnim partnerima, te da pruži građanima potpune informacije o svojim odlukama koje utiču na korišćenje javnih resursa i na javna dobra. Poziva Ministarstvo finansija da ispuni obavezu i pokrene postupak izmene Zakona o **javnim nabavkama** radi realizovanja mera iz Medijske strategije i pratećeg Akcionog plana (što je trebalo da se dogodi krajem 2021. godine). Tu priliku treba iskoristiti da se otklone i svi drugi nedostaci u Zakonu, koji su do sada uočeni. Koalicija poziva Vladu da prekine sa praksom donošenja i primenjivanja posebnih zakona, koji narušavaju sistem javnih nabavki, kao i sa praksom kojom se međudržavnim sporazumima direktno ugovaraju poslovi ili predviđaju mogućnost za isključenje primene Zakona o javnim nabavkama. PrEUgovor sa zabrinutošću primećuje da u zaključivanju sporazuma putem kojih se posao dodeljuje bez nadmetanja učestvuju i zemlje članice EU i pored oštih osuda Evropske komisije, koje ona u vezi sa ovom praksom ponavlja u svojim izveštajima.
12. U oblasti **antidiskriminacione politike i rodne ravnopravnosti** koalicija podseća Vladu, Narodnu skupštinu, pravosudne organe i nezavisne državne institucije da se ne postupa po preporuka međunarodnih tela, među kojima su i **Zaključna zapažanja CEDAW Komiteta**. Izražava zabrinutost zbog narastajućeg trenda netrpeljivosti i pritisaka konzervativnih pokreta i uticajnih pojedinaca na prava manjinskih društvenih grupa, posebno na LGBTIQ+ populaciju, kao i zbog dalje klerikalizacije javnog obrazovanja, što je posebno izraženo u napadima na rodne politike, koje se negativno označavaju (kao „rodna ideologija“), suprotno zakonima koje je država usvojila. Potrebni su dodatni naponi da se unaprede efikasnost i održivost usvojenih strateških dokumenata, da se obezbedi donošenje akcionih planova u zakonskom roku i odgovarajuća finansijska sredstva za njihovo sprovođenje u delo. Koalicija podseća da su nedopustivi zastrašivanja i napadi na organizacije za zaštitu ljudskih prava, bez ikakvih posledica po učinioce, što ugrožava bezbednost i rad organizacija i aktivista/kinja.
13. U oblasti **borbe protiv nasilja nad ženama** i dalje nisu sprovedene **izmene Krivičnog zakonika** i njegovo usaglašavanje sa odredbama **Istanbulske konvencije**, naročito u odnosu na krivična dela protiv polne slobode, što su i zaključci Evropske komisije. Koalicija podseća i na to da nema nikakvih promena u uspostavljanju dovoljnog broja lako dostupnih i geografski dobro raspoređenih opštih i specijalizovanih usluga podrške za žrtve svih oblika rodno zasnovanog nasilja, koje bi omogućile njihov oporavak, osnaživanje i osamostaljivanje. Ozbiljno kašnjenje izmena i dopuna zakona i donošenja novog strateškog dokumenta u oblasti socijalne zaštite, kao i ozakonjena diskriminacija žrtava u pristupu uslugama u odnosu na učinioce nasilja suprotni su međunarodnim standardima, koje je Srbija prihvatila. Koalicija upozorava da se i dalje ignoriše obaveza pune primene mera u oblasti **seksualnih i reproduktivnih prava i zdravlja žena**, koja čine integralni deo njihovih ljudskih prava i sloboda.
14. Ukazuje na to da najveći broj aktivnosti koje se odnose na **prava deteta** i dalje nije realizovan, uključujući u to i izmene zakona, nadzor nad sprovođenjem strateških mera, razvoj kapaciteta pružalaca usluga u skladu sa procesima deinstitutionalizacije i decentralizacije, kao i u rezidencijalnim ustanovama za decu. Takođe, nije uspostavljen ni centar za decu, mlade i porodicu, kao ni sistem novčanih davanja namenjen ugroženim porodicama dece sa invaliditetom.
15. Kada je reč o **procesnim garancijama**, prEUgovor ponovo poziva nadležno ministarstvo da obezbedi sredstva kojim će biti finansirane usluge pružanja besplatne pravne pomoći organizacijama civilnog društva, koje **pružaju** skoro isti broj usluga kao i 90% jedinica lokalne samouprave.
16. Apeluje na Vladu Srbije i Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP) da odustanu od uvođenja i legalizovanja pametnog masovnog biometrijskog nadzora na javnim površinama, u skladu sa preporukama **međunarodnih i evropskih** tela. Pozdravlja dijalog o ovoj temi između MUP-a i organizacija civilnog društva i korake koji su do sada preduzeti kako bi se suzile svrhe predviđenog nadzora. Upozorava, međutim, da ti koraci **nisu dovoljni**, pošto predočeni sistem i dalje podrazumeva neselektivni biometrijski nadzor u realnom vremenu i stvaranje ogromnih zaliha ličnih podataka. Neophodnost primene ove intruzivne tehnologije nije utvrđena, a može značajno negativno da utiče na **zaštitu podataka o ličnosti**, pravo na privatnost i osnovne slobode, naročito u uslovima kada su institucije slabe i podložne zloupotrebama.

17. Podseća da je za Srbiju u Poglavlju 24 i dalje ključni izazov **reforma policije**, koja bi trebalo da vodi depolitizaciji, unapređenju saradnje sa tužilaštvom i izgradnji integriteta ove institucije. U ovoj godini glavni izazov jeste izrada Nacrta zakona o unutrašnjim poslovima, koji je po drugi put stavljen na javnu raspravu, pa povučen krajem prošle godine nakon oštih reakcija stručne domaće i međunarodne javnosti. Zabrinjava to što je Nacrt, uprkos procesu konsultacija koje je Ministarstvo unutrašnjih poslova vodilo tokom 2022. godine i kozmetičkim izmenama, i dalje **manjkav u brojnim oblastima** i što postoji rizik da može da dovede do smanjivanja već dostignutih standarda ljudskih prava, a da pritom ne rešava nijedan od ključnih problema o kojima prEUgovor redovno **izveštava**. Mora se osigurati da novi zakon unapredi rad policije iz ugla prelaznih merila u Poglavlju 24, pre svega kada je reč o otklanjanju uticaja organizovanog kriminala i politike na operativni rad policije. Dodatni pokazatelj da se reforma policije kreće u dobrom pravcu biće i izbor novog direktora policije, budući da je cele 2022. godine srpska policija bila bez direktora, a da novi konkurs do danas nije raspisan. Konačno, policija hitno mora da istraži sve navode o prekomernoj upotrebi sile i neprimerenom postupanju svojih službenika prema građanima. Ovo se posebno odnosi na slučajeve koji su uznemirili javnost, poput **postupanja** tokom ekoloških protesta krajem 2021. godine i građanskih protesta sredinom 2020, koji su ostali bez epiloga. U međuvremenu, nastavljen je ovaj negativni trend i postoje indicije da je policija nastavila sa prekomernom upotrebom sile i torturom prilikom postupanja na protestima u Novom Sadu u julu i oktobru 2022. godine, organizovanim povodom građevinskog projekta u Šodrošu.
18. Poziva Vladu Srbije da nastavi reformski proces zakonodavnog i strateškog okvira u oblasti **migracija i azila**, zasnovan na principima transparentnosti i dijaloga sa svim zainteresovanim stranama, a posebno sa organizacijama civilnog društva, koje imaju aktivnu ulogu u sistemu upravljanja migracijama. Dodatno, Vlada Srbije treba da pojača napore u vezi sa implementacijom sistemskih zakona u ovoj oblasti, naročito u kontekstu rešavanja statusnih pitanja, uspostavljanja jednoobrazne prakse postupanja nadležnih organa i institucija i borbe protiv krijumčarenja migranata, uzimajući u obzir rastuću društvenu opasnost ovog krivičnog dela. U okolnostima pojačanog diskriminatornog narativa prema migrantima, poziva nadležne aktere da intenziviraju i aktivnosti usmerene na senzitivizaciju lokalnih zajednica i pokretanje dijaloga koji bi doprineo razumevanju potreba migranata, ali i primajućih lokalnih zajednica.
19. Podseća da Srbija treba da usvoji i primeni strateški pristup u borbi protiv **organizovanog kriminala**. Pored toga, naglašava da je potrebno ispitati potencijalne veze između pripadnika organizovanog kriminala i politike, o kojima su tokom prethodnih godina pisali istraživački novinari. Umesto strateškog pristupa, aktuelni su pojedinačni predmeti organizovanog kriminala („Jovanjica 1 i 2”, slučajevi organizovane kriminalne grupe na čijem čelu su bili Darko Šarić, odnosno Veljko Belivuk). Neophodno je smanjiti političke pritiske na rad institucija i tako omogućiti normalno odvijanje ovih postupaka, jer se stiče utisak da se dešavaju opstrukcije. Dodatno, evidencija rezultata institucija u borbi protiv organizovanog kriminala treba da bude javna kako bi se proverili svi navodi predstavnika izvršne vlasti o uspehu ove borbe. Izradom Zakona o unutrašnjim poslovima treba obezbediti uslove za operativno nezavisan rad policije i bolju saradnju sa tužilaštvom.

20. Izražava veliku zabrinutost u vezi sa radom i aktivnostima Saveta za borbu protiv trgovine ljudima, ključnog tela u **borbi protiv trgovine ljudima**, koji nije zasedao od decembra 2019. Nema javno dostupnih informacija o razvoju novog strateškog dokumenta i pripadajućih akcionih planova. Najavljene izmene i dopune zakona i pratećih podzakonskih akata iz oblasti rada i radnih odnosa, koji će olakšati ulazak stranih radnika na tržište rada Republike Srbije, otvaraju prostor za nova kršenja ljudskih i radnih prava radnika migranata. Takođe, angažovanje na sezonskim poslovima predstavlja rad van radnog odnosa, za koji nije potrebna radna dozvola. Uviđa se povećan broj slučajeva radne eksploatacije i prinudnog rada građana Srbije, koji odlaze u inostranstvo. Koalicija prEUgovor poziva na usvajanje pristupa koji je fokusiran na prava žrtava, počevši od procesa formalne identifikacije žrtava trgovine ljudima i utvrđivanja njihovog statusa, pa sve do sudskih postupaka. Koalicija poziva nadležne institucije da planiraju resurse za dalji razvoj i poboljšanje usluga za žrtve trgovine ljudima, s obzirom na to da su geografski neravnomerno raspoređene na teritoriji Srbije. Postoji potreba

da se informacije bolje razmenjuju i da postoji multisektorska saradnja na višem nivou. Koalicija podseća da i dalje izostaju ozbiljniji koraci i konkretne aktivnosti nadležnih organa u oblasti borbe protiv trgovine ljudima, koja je u formi organizovanog kriminala.

21. Podseća Vladu Srbije da je neophodno da usvoji novu Strategiju za sprečavanje i borbu protiv **nasilnog ekstremizma i terorizma**, u kojoj će dužnu pažnju posvetiti do sada zapostavljenoj borbi protiv desničarskog ekstremizma. Nakon invazije Rusije na Ukrajinu, ekstremni desničari iz Srbije intenzivirali su svoje kontakte sa sličnim ruskim organizacijama, ali i sa paravojnim grupacijama, poput „Vagnera“ i „Ruskog imperijalnog pokreta“, koje su zapadne države proglasile terorističkim organizacijama. Ove organizacije ne kriju svoje posete Rusiji, već ih javno promovišu putem društvenih mreža, te ih koriste za upućivanje pretnji vlastima u Srbiji da će doći do pobune naroda ukoliko uvedu sankcije Rusiji. O posetama srpskih ekstremnih desničara Rusiji pomno izveštavaju ruski mediji, uključujući u to i državnu televiziju „Russia Today“. Zbog toga, Koalicija apeluje na državne institucije koje se neposredno staraju o bezbednosti građana da brzo i dosledno reaguju na delovanje ekstremnih desničara, uključujući u to i njihove propagandne aktivnosti, kao i na nosioce najviših državnih funkcija da javno i nedvosmisleno osude incidente koje izazivaju ove grupe i pojedinci.

O prEUgovoru

Koalicija prEUgovor je mreža organizacija civilnog društva osnovana radi praćenja politika koje se odnose na pregovore o pristupanju Srbije Evropskoj uniji, sa posebnim naglaskom na poglavlja 23 i 24.

Cilj prEUgovora je da pomogne da se proces pristupanja EU iskoristi za ostvarenje suštinskog napretka u daljoj demokratizaciji srpskog društva.

Koaliciju prEUgovor čine:

Akcija protiv trgovine ljudima (ASTRA)

www.astra.rs

Autonomni ženski centar (AŽC)

www.womenngo.org.rs

Beogradski centar za bezbednosnu politiku (BCBP)

www.bezbednost.org

Centar za primenjene evropske studije (CPES)

www.cpes.org.rs

Centar za istraživačko novinarstvo Srbije (CINS)

www.cins.rs

Grupa 484

www.grupa484.org.rs

Transparentnost Srbija (TS)

www.transparentnost.org.rs

Glavni proizvod prEUgovora je [polugodišnji izveštaj](#) o napretku Srbije u klasteru 1.

Aktivnosti prEUgovora možete pratiti na:

 www.preugovor.org

 [prEUgovor](#)

 [prEUgovor](#)

Izradu ovog dokumenta finansijski je podržala Evropska unija u okviru projekta „PrEUgovor nadzor politika: izgradnja savezništava za jači uticaj u neizvesnoj budućnosti“. Za stavove iznete u dokumentu odgovorna je jedino koalicija prEUgovor i ne može se ni u kom slučaju smatrati da oni odražavaju stavove Evropske unije.